

Boodschap paus FRANCISCUS

voor Wereldziekendag (11 februari) 2021

Jullie hebben maar één meester, en jullie zijn elkaars broeders en zusters (Mt 23, 8)

Een vertrouwensrelatie als gids voor de ziekenzorg

Dierbare broeders en zusters

De viering van de 29ste editie van **Wereldziekendag** op donderdag 11 februari 2021, de gedachtenis van Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes, is een uitgelezen moment om extra aandacht te besteden aan de zieken en aan wie hen helpen en verzorgen, zowel in zorginstellingen als in families en gemeenschappen. We denken in de eerste plaats aan alle mensen die geleden hebben en nog altijd lijden aan de gevolgen van de coronapandemie. Aan iedereen, en vooral aan kansarme en gemarginaliseerde mensen, spreek ik mijn geestelijke verbondenheid uit en verzeker ik hen van de liefdevolle zorg van de Kerk.

1. Het thema van deze dag is ontleend aan de perikoop waarin Jezus de huichelarij op de korrel neemt van hen die niet doen wat ze zeggen (vgl. Mt. 23, 1-12). Als ons geloof wordt herleid tot loze woorden, onbekommerd om het leven en de behoeften van anderen, strookt het credo dat wij belijden niet met het leven dat wij leiden. Het gevaar is reëel. Daarom gebruikt Jezus sterke taal over het gevaar van de zelfverafgoding. Hij zegt ons: *Jullie hebben maar één meester en jullie zijn elkaar broeders en zusters.*

Jezus' kritiek op hen die *wel zeggen, maar niet doen* (v. 3) komt altijd en overal wel van pas, omdat niemand van ons immuun is voor het straffe kwaad van de hypocrisie, dat ons verhindert open te bloeien als kinderen van de ene Vader, die geroepen zijn om de universele broederlijkheid daadwerkelijk te beleven.

Oog in oog met de noden van onze broeders en zusters vraagt Jezus ons te reageren op een manier die volledig haaks staat op dit soort hypocrisie. Hij vraagt ons stil te staan en te luisteren, een directe en persoonlijke relatie met de anderen aan te gaan, empathie en mededogen te voelen en hun lijden tot het onze te maken terwijl we proberen voor hen te zorgen (vgl. Lc 10, 30-35).

2. Ziekte ervaren, maakt ons bewust van onze eigen kwetsbaarheid en van onze aangeboren behoefte aan anderen. Het geeft ons des te meer het gevoel schepsels, afhankelijk van God, te zijn. Als we ziek zijn, kunnen onzekerheid, angst en zelfs verbijstering ons verstand en hart in hun greep houden; we voelen ons machteloos want onze gezondheid is niet afhankelijk van onze eigen capaciteiten noch van de niet-aflatende zorgen van het leven (vgl. Mt. 6, 27).

Ziekte roept de vraag op naar de zin van het leven, die we in geloof aan God stellen. Als we een nieuwe en diepere richting in ons leven zoeken, vinden we misschien niet meteen een antwoord. Ook onze familieleden en vrienden zijn niet altijd in staat om ons bij die veeleisende zoektocht te helpen.

De Bijbelse figuur Job is in dit opzicht een symbool. Jobs vrouw en vrienden staan niet aan zijn zijde in zijn ongeluk; in plaats daarvan geven ze hem de schuld en verergeren ze zijn eenzaamheid en verdriet alleen maar. Job voelt zich eenzaam en onbegrepen. Maar ondanks zijn extreme zwakheid wijst hij de hypocrisie af en kiest het pad van de eerlijkheid tegenover God en de anderen. Hij schreeuwt zo hard tegen God dat Die hem uiteindelijk antwoord geeft en hem een glimp van een nieuwe horizon toont. Hij bevestigt dat Jobs lijden geen straf is of een vergelding; het is niet eens een vervreemding van God, laat staan een teken van zijn onverschilligheid. Jobs hart, gekneusd maar genezen, laat zich uiteindelijk deze levendige en ontroerende belijdenis aan de Heer ontvallen: *Eerder had ik slechts over U gehoord, maar nu heb ik U met eigen ogen aanschouwd (Job 42, 5).*

3. Ziekte heeft altijd meer dan één gezicht: ze heeft het gezicht van alle zieken, maar ook van wie zich genegeerd en buitengesloten voelen, ten prooi gevallen aan sociale onrechtvaardigheden die hun fundamentele rechten verwerpen of schenden (cf. *Fratelli tutti*, 22). De huidige pandemie heeft de ongelijkheden in onze gezondheidszorgsystemen verergerd en de tekortkomingen in de zorg voor de zieken blootgelegd. Bejaarde, zwakkere en kwetsbare mensen krijgen niet altijd toegang tot zorg, of toch niet altijd op een juiste manier. Dit is het resultaat van politieke beslissingen, de manier waarop de middelen worden beheerd en het engagement van de verantwoordelijken.

Het investeren van middelen in de zorg voor en de hulp aan de zieken is een prioriteit die verbonden is met het fundamentele principe dat gezondheid een primair algemeen goed is. De pandemie heeft anderzijds ook veel moois aan het licht gebracht: de toewijding en edelmoedigheid van het verplegende personeel, de vrijwilligers, het zorgpersoneel, de priesters, de mannelijke en vrouwelijke religieuzen, die allemaal zoveel zieken en hun gezinnen geholpen, behandeld, getroost en gediend hebben met professionaliteit, zelfgave, verantwoordelijkheidszin en liefde voor de naaste. Een stille menigte van mannen en vrouwen die ervoor koos om níet de andere kant op te kijken, maar het lijden te delen van de patiënten, die zij als naasten en leden van onze ene menselijke familie beschouwen.

Dit soort verbondenheid is een kostbare balsem die steun en troost biedt aan de zieken in hun lijden. Als christenen ervaren we die nabijheid als een teken van de liefde van Jezus Christus, de barmhartige Samaritaan, die met mededogen naar iedere man en vrouw toestapt die door de zonde gekneusd is geraakt. Verenigd met Christus door de werking van de Heilige Geest, zijn wij geroepen barmhartig te zijn zoals de Vader en allereerst onze zwakke, zieke en lijdende broeders en zusters lief te hebben (vgl. Joh 13, 34-35). Wij ervaren die verbondenheid niet alleen als individuen, maar ook als gemeenschap. De broederlijke liefde in Christus brengt inderdaad een gemeenschap voort die in staat is te genezen, een gemeenschap die niemand achterlaat, een gemeenschap die inclusief en gastvrij is, vooral voor wie het meest behoefte eraan heeft.

Ik wil hier het belang onderstrepen van broederlijke solidariteit, die concreet tot uiting komt in dienstbaarheid en verschillende vormen kan aannemen, die allemaal gericht zijn op het ondersteunen van onze naasten. *Dienen betekent zorgen (...) voor de kwetsbaren in onze gezinnen, onze maatschappij, ons volk (Homilie in Havana, 20 september 2015).* Binnen de welzijnszorg worden alle mensen *geroepen om hun eigen wensen en verlangens, hun streven naar macht opzij te schuiven voor de concrete blik van de meest kwetsbaren. (...) Dienstbaarheid kijkt altijd naar hun gezicht, raakt hen aan, voelt hun nabijheid, 'lijdt' zelfs in bepaalde gevallen aan die nabijheid en probeert hen te helpen. Dienstbaarheid is nooit ideologisch; we dienen immers geen ideeën, we dienen mensen (ibid.).*

4. Wil een therapie doeltreffend zijn, dan moet ze een relationeel aspect hebben, want dit maakt een holistische benadering van de patiënt mogelijk. Het benadrukken van dit aspect kan artsen, verpleegkundigen, professionals en vrijwilligers, helpen om zich verantwoordelijk te voelen voor het begeleiden van patiënten op weg naar genezing, gebaseerd op een vertrouwensvolle interpersoonlijke relatie (cf. *Nieuw Charter voor Gezondheidswerkers*, 2016, 4). Dit creëert een overeenkomst tussen zorgbehoevenden en zorgverleners, die gebaseerd is op wederzijds vertrouwen en respect, openheid en beschikbaarheid. Het helpt om de defensieve houding te

overstijgen, de waardigheid van de zieken te respecteren, de professionaliteit van de gezondheidswerkers te waarborgen en een goede relatie met de families van de patiënten te bevorderen.

Een dergelijke relatie met zieken kan een onuitputtelijke bron van motivatie en kracht vinden in de naastenliefde van Christus, zoals blijkt uit het getuigenis van al die mannen en vrouwen die eeuwenlang gegroeid zijn in heiligheid door hun dienstbaarheid aan de zieken. Want het mysterie van de dood en de verrijzenis van Christus is de bron van de liefde, die in staat is om de ervaring van zowel patiënten als verzorgers een diepe zin te geven. Het Evangelie maakt dit vaak duidelijk door te laten zien dat Jezus niet geneest door magie, maar door ontmoeting, een interpersoonlijke relatie, waarin Gods gave een antwoord vindt in het geloof van hen die haar aanvaarden. Of zoals Jezus het vaak herhaalt: *Uw geloof heeft u gered.*

5. Dierbare broeders en zusters, het liefdesgebed dat Jezus aan zijn discipelen heeft nagelaten, blijft ook in onze relatie met zieken onverkort bewaard. Een samenleving is des te menselijker in de mate ze zich effectief bekommert om haar meest kwetsbare en lijdende leden, in een geest van broederlijke liefde. Laten we ernaar streven dit doel te bereiken zodat niemand zich alleen, buitengesloten of in de steek gelaten voelt.

Aan Maria, Moeder van Barmhartigheid en Genezing van de Zieken, vertrouw ik de zieken, de gezondheidswerkers en al wie onze lijdende broeders en zusters edelmoedig bijstaan toe. Moge zij vanuit de Grot van Lourdes en haar vele andere heiligdommen over de hele wereld ons geloof en onze hoop steunen en ons helpen om met broederlijke liefde voor elkaar te zorgen. Aan iedereen geef ik van harte mijn zegen.

Rome, Sint-Jan van Lateranen, 20 december 2020, vierde zondag van de advent.

+ Franciscus

© Copyright - Libreria Editrice Vaticana

Vertaling: IPID – Persdienst van de Bisschoppenconferentie van België